

Pedagogical Education. 2022. № 1(46). P. 12–17.

7. Tolochko S., Bordiug N., Les T. Content, forms and methods of building the environmental competence of education recipients on the basis of axiology. *ScienceRise: Pedagogical Education*. 2022. № 2(47). P. 20–26.

*Д.В. Трейтяк, м. Київ,
Україна*

ВИХОВАННЯ У СТАРШОКЛАСНИКІВ ЗГУРТОВАНОСТІ ЯК ОДНІЄЇ З ЦІННОСТЕЙ НА ШЛЯХУ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СОЛІДАРНОСТІ

Анотація. У публікації розкрито значення згуртованості, як однієї з важливих цінностей на шляху формування національної солідарності. Охарактеризовано напрямки діяльності у вихованні згуртованості а також обґрунтовано позитивний вплив згуртованості на різні показники успішності молоді.

Ключові слова: старшокласники, згуртованість, цінності, національна солідарність.

Однією з базових цінностей виховання національної солідарності є згуртованість. Згуртованість полягає у здатності суспільства або певної спільноти до спільної дії; при цьому ця здатність базується на спільних цінностях та довірі. Громадяни країни можуть згуртовуватися задля спільної мети, такої як захист своєї країни, відбудова після війни або взаємодопомога під час стихійних лих. Громадяни також можуть згуртовуватися під час боротьби за свої права, задля кращого майбутнього, під час протестів проти антидемократичних заходів влади.

Відповідно до Державної стратегії регіонального розвитку України на 2021-2027 роки, яка була ухвалена урядом, зазначалося про те, що стратегічною метою державної регіональної політики є розвиток та єдність орієнтовані на людину та гідне життя в згуртованій, децентралізованій, конкурентоспроможній і демократичній Україні. Однією з перших цілей називалося «формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах» [6].

Згуртованість, як цінність соціуму відіграє важливу роль у вихованні національної солідарності. Вона показує стан єдності між громадянами у межах нації. Згуртованість відображає та сприяє формуванню почуття належності до

спільної національності. Вона допомагає покращити взаєморозуміння та взаємовідносини між громадянами у складні часи і сприяє формуванню національної ідентичності.

Як зазначав І.Д. Бех, на патріотичне виховання чималий вплив має ряд внутрішніх факторів, серед яких окрім індивідуальних особливостей та ціннісних орієнтацій учасників виховного процесу також було зазначено про психологічний клімат у колективі. Також зазначено, що принцип вільного вибору учнями спрямування патріотичної діяльності вимагає створення необхідних умов для самореалізації вихованців у колективних формах патріотично спрямованої діяльності [1].

У процесі виховання національної солідарності згуртованість як цінність може відіграти важливу роль у різних аспектах. Виховання згуртованості може проходити у різних сферах, таких як культурний обмін, громадські заходи, освіта, громадські ініціативи.

У процесі культурного обміну варто сприяти обміну культурними цінностями, традиціями та історією між громадянами країни. Це допоможе розширити взаєморозуміння та повагу до різних культурних груп у нації і сприятиме формуванню почуття спільності.

Організація громадських заходів надасть можливість для громадян з різних соціальних та культурних груп спілкуватися між собою та спільно працювати над метою, що сприятиме діалогу тагуртуванню.

Важливе значення має освітня сфера, оскільки доступ до освіти та знань стосовно історії, культури країни сприятиме розумінню власної спадщини та вихованню гордості і відчуття приналежності до нації.

Громадські ініціативи також сприяють формуванню згуртованості. Спільна робота з допомоги, волонтерство, робота над громадськими проектами сприяють формуванню та утвердженню почуттів солідарності, відповідальності та згуртованості.

Виховання згуртованості у старшокласників є важливим етапом у процесі формування національної солідарності в молодого покоління українців. Задля

досягнення цієї мети можна виділити декілька напрямків діяльності:

- Залучення старшокласників до роботи в групах. Спільні проекти, групові заняття, робота яка передбачає співпрацю та командну взаємодію – все це може допомогти формуванню почуття згуртованості. Спортивні змагання, ігри, проекти, що вимагають командної співпраці та взаємодії допоможуть учням навчатися працювати разом та вирішувати проблеми і досягати спільних цілей.

- Загально класні заходи. Різні івенти, збори, благодійні акції, тематичні вечори або змагання можуть сприяти кращому міжособистісному контакту, відкриттю нових граней особистостей старшокласників, все це сприятиме міжособистісному контакту та побудові дружніх стосунків.

- Спортивні змагання патріотичного спрямування – такі спортивні ігри як Джура, Сокіл та подібні мають важливе значення для патріотичного виховання молоді і сприяють формуванню згуртованості, витривалості та відповідальності.

- Підтримка колективних цінностей. Обговорення зі старшокласниками значущості взаємодопомоги, взаєморозуміння, поваги один одного сприяє утвердженню колективних цінностей, які учні зможуть засвоїти та втілювати у повсякденному житті.

- Волонтерство. Залучення старшокласників до громадських ініціатив та волонтерства сприяє формуванню відчуття національної солідарності і відповідальності. Спільна робота над благодійними заходами допоможе учням відчути згуртованість у прагненні до спільної мети та відчути себе важливою ланкою у спільній справі, а також відчути відповідальність за долю України.

Різноманітні дослідження показують, що згуртованість у шкільному колективі має позитивний вплив на різні показники успішності учнів. Від згуртованості залежить рівень соціалізації учнів та показники успішності навчання. Це пов'язано з тим, що у згуртованому колективі учні відчувають себе більш комфортно, що дозволяє їм краще засвоювати інформацію. Крім того підвищується рівень безпеки школярів у навчальному закладі, зростає

бажання навчатися у школі, зменшується рівень булінгу, підвищується психічна стабільність та емоційна стійкість старшокласників. Розкриваються творчі здібності, формується комфортний психологічний клімат у колективі [5].

Таким чином виховання згуртованості у колективі учнів-старшокласників є важливим та одним із пріоритетних напрямів на шляху досягнення таких завдань як виховання національної солідарності, єдності, підвищення емоційної та життєвої стійкості молодих людей, оскільки згуртованість є складовою частиною успішної соціалізації особистості та її розвитку. Зростання рівня згуртованості допоможе підвищити ряд показників успішності учнів, надасть можливість їх комфортного існування у колективі, створить сприятливі умови для зростання рівня національної солідарності та для розбудови національно-патріотичного виховання.

Література

1. Бех І.Д. Колектив як чинник створення унікальної ситуації виховання особистості. Директор школи. 2002. № 6. С. 8-9.
2. Бех І.Д. Особистість на шляху до духовних цінностей: монографія. Київ – Чернівці: «Букрек», 2018. 320 с.
3. Бех І. Сучасна освіта на шляху досконалості. *Рідна школа*. 2021. № 1/2. С. 32-37.
4. Стецюк М. Опис виховної системи класу «Згуртування класного колективу, формування в ньому життєво-компетентної особистості шляхом її всебічного гармонійного розвитку». URL: <https://naurok.com.ua/opis-vihovno-sistemi-klasu-zgurtuvannya-klasno-go-kolektivu-formuvannya-v-nomu-zhittevo-kompetentno-osobistosti-shlyahom-vsebichnogo-garmoniynogo-rozvitku-51886.html> (дата звернення 1.09.2023).
5. Фетисов Я. Теоретико-методичний аналіз проблем виховання згуртованості підлітків в умовах закладу загальної середньої освіти. URL: <https://e-journals.npu.edu.ua/index.php/on/article/view/347/572>. (дата звернення 1.09.2023).
6. Що таке згуртованість суспільства та як її вимірювати. URL: <https://www.csi.org.ua/news/shho-take-zgurtovanist-suspilstva-ta-yak-yiyi-vymiryuvaty/>. (дата звернення 1.09.2023).

*П.М. Удовенко, Г.Л. Вороніна, м. Харків,
Україна*

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ЯКОСТІ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВІЙНИ ЗАСОБАМИ УЧНІВСЬКОГО ПРОЄКТУ

Анотація. Соціологічні дослідження, ініційовані учнівством та молоддю є важливим аспектом реалізації державної молодіжної політики. Особливу роль в умовах повномасштабного вторгнення рф відіграють дослідження проблем якості освіти під час війни, ініціаторами яких є учні та учениці. Учнівський проєкт «Подолання освітніх втрат як стратегічна мета закладу освіти в умовах війни» не тільки привертає увагу до викликів